Länsiapila

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen Keskustan aluevaltuustoryhmän julkaisu 2/2024

RODEO

Keskusta vaatii: Vastuullisempia päätöksiä terveydenhuollon säästöjen ja resurssien jaossa

Keskustan Uudenmaan aluevaltuustoryhmät laativat 30.8.2024 seuraavan kannanoton:

Hallitus julkisti halunsa yhdistää hyvinvointialueita. Esitystä perustellaan palveluiden turvaamisella ja talouden säästöillä. Alueellisesti erilaiset taloustilanteet vaarantavat asiakkaiden tasa-arvoisen kohtelun.

Keskustapäättäjät ovat yhtä mieltä siitä, että palveluiden yhdenmukaistaminen heikentää mahdollisuuksia joustaviin ja yksilöllisiin hoitotarpeisiin.

Alueet ovat lähtökohdiltaan hyvin erilaisia niin väestöpohjaltaan kuin rakenteeltaankin. Isossa organisaatiossa ei tunneta alueellisia erityispiirteitä ja palvelut karkaavat keskittämisten myötä yhä kauemmas. Vaarana on eriarvoistuminen, hoitovelan kasvu ja kustannusten lisääntyminen. Hoitoon hakeutuminen ja hoitoon pääsy viivästyvät. Virkamiesvalta kasvaa ja palveluista tulee entistä kasvottomampia.

Hallitus pitää itsepintaisesti kiinni alijäämien kattamisvelvoitteen täyttämisestä vuoden 2026 loppuun mennessä. Tällainen vaatimus uhkaa hyvinvointiyhteiskunnan perustaa.

Keskusta vaatii alijäämän kattamisvelvoitteen takarajan siirtämistä kahdella vuodella.

Pääministeri Petteri Orpo on peräänkuuluttanut säästöjen hakemista palveluprosesseja tehostamalla. Hallituksessa on laskettu, että yöpäivystysten ja raskaimpien leikkausten keskittämisellä voidaan säästää 26,3 miljoonaa euroa vuodesta 2026 alkaen. Samanaikaisesti hallitus on kuitenkin päättänyt laskea alkoholiveroa, jonka vaikutus talouteen on 25 miljoonaa euroa. Hallitus ei ole tehnyt oikeansuuntaisia priorisointeja.

”Terveys- ja sosiaalipalvelut on säilytettävä lähipalveluna.”

Keskustavaltuutetut hyväksyvät vain tutkitusti vaikuttavia terveydenhuoltoon kohdistuvia säästöjä. Ratkaisuja tulee löytää toimintoja tehostamalla ja uusia hyväksi koettuja käytäntöjä hyödyntämällä, ei paniikkiratkaisuja tekemällä.

Terveydenhuollon uudistuksen perimmäinen tarkoitus oli vahvistaa perusterveydenhuoltoa. Monien sairauksien hoito siirtyy yhä terveyskeskuksista erikoissairaanhoitoon, koska hoitoon ei pääse ajoissa. Toimintatapa kuormittaa taloutta. Ikääntyvän väestön hoidon ja hoivan tarve kasvavat jatkuvasti. Hyvinvointialueilla on oltava riittävät ja monipuoliset resurssit vastata tähän kysyntään.

Keskustan aluevaltuutetut vaativat hallitukselta konkreettisia toimia perusterveydenhuollon vahvistamiseksi, hyvinvointialueiden alijäämien kattamisvelvoitteen pidentämiseksi ja turvallisuuden tunteen vahvistamiseksi.

Uudenmaan hyvinvointialueille keskustavaltuutetut lähettävät vahvan viestin: terveys- ja sosiaalipalvelut on säilytettävä lähipalveluna. Lähellä ihmistä olevat palvelut vastaavat väestön tarpeita ja toiveita.

Hallitus on vastuussa siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukset toteutetaan niin, että säästöt eivät heikennä ihmisten hyvinvointia.

Resurssien järkevä käyttö ja inhimillisyys eivät saa jäädä poliittisten päätösten jalkoihin.

Keskusta Itä-Uudenmaan aluevaltuustoryhmä
Keskusta Keski-Uudenmaan aluevaltuustoryhmä
Keskusta Länsi-Uudenmaan aluevaltuustoryhmä
Keskusta Vantaa-Keravan aluevaltuustoryhmä

Pääkirjoitus

Toimintakykyä, lähipalveluita ja elämänlaatua

Ikääntymisen myötä me kaikki tarvitsemme arjessamme enemmän apua, tukea ja palveluja ennemmin tai myöhemmin. Matkan varrella ilmenevät muutokset, krempat ja sairaudet heikentävät väistämättä toimintakykyämme uhaten vähitellen itsenäistä suoriutumista arjen toiminnoista.

Toimintakykyisyyden säilyttäminen mahdollisimman pitkään mahdollisimman hyvänä onkin jokaiselle tärkeä tavoite.

Toimintakykyyn vaikuttavat muun muassa aistien heikkeneminen, lihasmassan väheneminen ja muistiongelmat. Aktiivisuuden vähentyessä lihaskato kiihtyy ja tasapaino heikkenee. Ne edelleen vähentävät liikkumista ja lisäävät kaatumisriskiä.

Mielekkään tekemisen ja ulkoilumahdollisuuksien puute, yksinäisyyden kokemukset ja sosiaalisen vuorovaikutuksen väheneminen vaikuttavat mielialaan. Näin huono kierre on valmis käynnistymään.

Miten voimme itse estää haitallisen kierteen syntymistä? Fyysinen aktiivisuus, päivittäinen liikunta ja riittävä ja proteiinipitoinen ravinto auttavat fyysisen toimintakyvyn ylläpidossa.

Itselle mielekäs puuha sekä sopivasti sosiaalisia suhteita ja vuorovaikutusta ylläpitävät puolestaan sekä psyykkistä että sosiaalista toimintakykyä ja elämänlaatua. Meistä jokainen voi näihin ainakin jossain määrin itse vaikuttaa.

Kukaan ei kuitenkaan lopulta selviä yksin. Jos ystäviä, läheisiä tai omaisia ei ole lähellä auttamassa, voi arvokasta tukea ja apua saada vapaaehtoistoiminnasta, kuten ystäväpalvelusta ja vertaistuesta.

Hyvinvointialueen palveluja tarvitaan, kun toimintakyky edelleen heikkenee. Seniori-info ohjaa ja neuvoo oikean avun ja palvelun löytymisessä. Apuvälinepalvelut tarjoavat liikkumista ja itsenäistä suoriutumista tukevia apuvälineitä. Asunnon muutostyöt ja esteettömyys tukevat itsenäistä arkea.

Myös ateriapalvelu, kuljetuspalvelu ja turvaauttamispalvelu ovat tärkeitä matalan kynnyksen palveluja. Kotikuntoutus ja kuntouttava päivätoiminta voivat antaa myös mielekkyyttä päiviin.

Avun tarpeen edelleen lisääntyessä tilapäinen tai säännöllinen kotihoito turvaa kotona asumista. Sairaanhoidollista apua tarjotaan vuodeosastoilla tai kotisairaalan palveluilla suoraan kotiin. Kun kotona asuminen ei enää ole mahdollista, on mahdollisuus kevyempään yhteisölliseen tai tuetumpaan ympärivuorokautiseen asumispalveluun.

Hyvinvointialue tarjoaa monipuolisia palveluja ikääntyneille elämän eri vaiheissa avun ja tuen tarpeen asteittain lisääntyessä. Olennaista on saada apu, tuki ja hoiva oikea-aikaisesti ja riittävän matalalla kynnyksellä. Unohtaa ei myöskään sovi omaishoitoa, joka on inhimillisesti arvokasta ja edullista hoivaa. Omaishoitajien jaksamista onkin riittävästi pystyttävä tukemaan. Myös sosiaali- ja terveysjärjestöjen ja vapaaehtoisten työ on yhteiskunnallisesti valtavan arvokasta ja tärkeää.

”Toimintakykyisyyden säilyttäminen mahdollisimman pitkään hyvänä on jokaiselle tärkeä tavoite.”

Valitettavasti omaishoidon palkkioista ja järjestöjen avustuksista on näennäisen helppoa leikata, kun talous on tiukoilla. Ajan mittaan nämä leikkaukset uhkaavat vain tulla kalliiksi.

Hyvinvointialueen tarjoamat palvelut toimivat pääosin hyvin silloin, kun palveluihin saa yhteyden ja kriteerit täyttyvät. Työntekijät tekevät hienoa työtä paineen alla. Painetta tuovat erityisesti tiukat talousraamit ja pula ammattihenkilöistä.

Parasta ja kustannustehokkainta olisi satsata varhaiseen tukeen, riittävään kuntoutukseen sekä hyvinvointia ja terveyttä edistäviin matalan kynnyksen lähipalveluihin. Valitettavan usein painopiste on kuitenkin raskaammissa palveluissa ja hoivassa.

Jatkossa meidän on pystyttävä vahvistamaan erityisesti etsivää vanhustyötä. Edelleen on monia ikäihmisiä, jotka eivät avuntarpeesta huolimatta sitä itse joko osaa tai pysty hakemaan.

Tavoitteena pitää siis olla se, että avun ja tuen tarpeessa olevat ikäihmiset löydetään ja apua voidaan tarjota yhä varhaisemmin. Se on myös kustannustehokasta. Paljon puhutut etäpalvelut ja digitalisaatio eivät näihin haasteisiin vielä vastaa.

MARJUT FRANTSI-LANKIA
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen Keskustan aluevaltuustoryhmän puheenjohtaja
kirkkonummelainen asiantuntijalääkäri

Länsiapila
Julkaisija Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen Keskustan aluevaltuustoryhmä
Päätoimittaja Taina Ketvel
Toimitus, ulkoasu ja taitto Paula Huhtala
Kuvat kirjoittajien kotialbumit ja Pixabay, kansikuva Rodeo
Paino Lehtisepät Oy

Ota yhteyttä:
Taina Ketvel
poliittinen sihteeri
Keskustan Uudenmaan piiri
taina.ketvel@keskusta.fi
p. 040 849 2423

Keskusta Uudellamaalla
keskusta.fi/uusimaa
facebook.com/uudenmaankeskusta
uusimaa@keskusta.fi
p. 044 200 6888

HANNE SALONEN/EDUSKUNTA

Pelastetaan palvelut

Lastensuojelusta, sairaanhoidosta ja vanhuuden hoivasta leikataan nyt kovalla kädellä, liian kovalla. Hoitojonot kasvavat, vaivat pahenevat. Leikkaukset lähipalvelujemme rahoitukseen ovat Orpon hallituksen säästöohjelman syömähammas.

Samalla valtavia summia jaetaan vauraimpien veronalennuksiin, yksityiseen terveysbisnekseen, kaljaveron alentamiseen ja moneen muuhun kohteeseen. Yrittämisen mahdollisuuksia kavennetaan kovilla veronkorotuksilla niin tavaroihin kuin palveluihinkin.

Onko tämä kestävää säästöä? Onko tämä oikein? Onko tämä ainoa vaihtoehto? Ei ole.

Keskustan perinteinen arvo on, että suomalaisten on voitava luottaa asialliseen huolenpitoon sairauden tai vanhuuden tullen koko maassa. Lastensuojelun pitää tukea ja auttaa lapsia, jotka sitä tarvitsevat. Hoitoon pitää päästä ennen kuin vaivat ehtivät pahentua. Se on paitsi inhimillistä politiikkaa, myös taloudellisesti järkevin tapa toimia.

Vierailin maanantaina 25.11. Lohjalla. Tapasin sairaalan kätilöitä ja lohjalaisia. Kätilöiden ja perheiden tyrmistys maineikkaan synnytystoiminnan lakkauttamisesta Lohjalla oli hyvin perusteltua. Eihän tässä oikein järkeä ole eikä kohtuutta.

HUSin päättäjillä on toki oma vastuunsa asiassa. Selvää kuitenkin on, mistä pääongelma löytyy: Petteri Orpon ja Riikka Purran hallituksen linja on leikata terveyspalveluista aivan liikaa ja aivan liian nopeasti. Se johtaa vahingollisiin tuloksiin terveyspalvelujen arjessa, myös Lohjalla.

Ensi kevään vaaleissa jokainen voi ottaa kantaa siihen, mitä mieltä on tästä linjasta. Sille nimittäin on kyllä vaihtoehto olemassa.

Kukaan ei ole täällä vain itseään varten, vaan itsestä sekä lähimmäistä on pystyttävä pitämään huolta porukalla. Tämä korostuu etenkin kovina aikoina. Huolenpito ei ole vain aurinkoisten aikojen asia.

”Me emme pakottaisi hyvinvointialueita lakkauttamaan hyvin toimivia tuttuja lähipalveluita.”

Jotta Suomi voi olla yhtenäinen ja sopuisa yhteiskunta, pitää huomisen olla turvallinen lompakkoon tai postinumeroon katsomatta.

Asianmukaisista palveluista huolehtiminen on turvallisuuden tekemistä, samoin kuin maanpuolustuksesta huolehtiminen.

Orpon hallitus on jo hallitusohjelmastaan alkaen asettanut epärealistisia säästötavoitteita vanhusten, vammaisten ja sairaiden hoivaan sekä lastensuojeluun. Hyvinvointialueilla yritetään nyt toteuttaa Orpon hallituksen pakottamana kovassa aikapaineessa rajuja säästötoimenpiteitä.

Sairaiden ja hoivaa tarvitsevien vanhusten määrä ei kuitenkaan pakottamalla pienene. Heidän tarvitsemansa palvelut on turvattava tässä ja nyt.

Keskusta tarjoaa vaihtoehdon nykymenolle. Me emme pakottaisi hyvinvointialueita lakkauttamaan hyvin toimivia tuttuja lähipalveluita. Emme leikkaisi lähipalveluista emmekä pakottaisi hyvinvointialueita hätäisiin pikasäästöihin.

Antaisimme hyvinvointialueille riittävästi aikaa sopeuttaa talouttaan maltilla. Huolehtisimme siitä, että hoitojonot eivät pääse venymään.

Satsaisimme talouden kasvuun ja työllisyyteen. Tarjoaisimme yrityksille tasapuolisemman kohtelun emmekä suosisi verohuojennuksissa suuryrityksiä. Suurin kasvupotentiaali on pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Talouskasvu on myös paras tapa rahoittaa hyvinvointiyhteiskunnan palvelut.

Emme hyväksy sitä, että Orpon hallitus pakottaa esimerkiksi Uudellamaalla päättäjät pikavauhtia vähentämään ammattilaisia hoidosta ja hoivasta, lakkauttamaan hyvin toimivia lähipalveluita sekä nostamaan sairaiden sekä vanhusten asiakasmaksut taivaisiin.

Sitäkään emme voi hyväksyä, että koteihin ostettavan hoidon ja hoivan kotitalousvähennyksestä leikataan yli puolet pois. Tämä johtaa palveluiden heikkenemiseen, irtisanomisiin ja pienyritysten toiminnan alasajoon. Samalla julkinen puoli kuormittuu entistä enemmän.

Aina on vaihtoehto. Nykymeno ei ole kestävällä pohjalla. Keskusta on kanava kannanottoon muutoksen puolesta.

ANTTI KAIKKONEN
Keskustan puheenjohtaja

Perhekoti on inhimillinen ratkaisu ikäihmisille

Perhekotimallin idea on yksinkertainen ja inhimillinen. Malli on tuttu lasten ja nuorten perhekodeista, mutta se soveltuu erinomaisesti myös ikäihmisille.

Perhekodeissa ikäihmiset asuvat kodinomaisessa ympäristössä, jossa perhehoitaja tai pariskunta huolehtii heidän arjestaan ja turvallisuudestaan.

Näissä kodeissa voi asua 4–7 ikäihmistä, ja heidän hyvinvointiaan tuetaan tarpeen mukaan esimerkiksi kotisairaanhoidon avulla. Malli yhdistää inhimillisen hoivan ja lämpimän yhteisön sekä tarjoaa ratkaisun yksinäisyydestä ja arjen haasteista kärsiville.

Länsi-Uudellamaalla ikäihmisten asumista tuetaan usein kotona mahdollisimman pitkään. Tämä on monesti toimivaa, mutta ei aina inhimillisin ratkaisu. Lyhyet kotikäynnit eivät poista yksinäisyyttä tai turvattomuuden tunnetta.

Kun ikäihminen ei enää pärjää kotona, mutta ei vielä tarvitse ympärivuorokautista hoitoa, perhekotimalli on arvokas vaihtoehto.

Perhekotimallia tulisi edistää aktiivisemmin. Vuonna 2021 Länsi-Uudellamaalla oli vain 16 henkilöä perhehoitopalvelujen piirissä, kun esimerkiksi Pirkanmaalla vastaava luku oli yli 500.

Perhehoitoliitto on tehnyt tärkeää työtä mallin tunnetuksi tekemisessä, mutta nyt on aika ottaa vastuu sen laajemmasta käyttöönotosta. Perhekotimalli on paitsi inhimillinen myös taloudellisesti järkevä ratkaisu.

Avainasemassa on sitoutuneiden perhehoitajien löytäminen. Tämä edellyttää koulutuksia, toimivia käytäntöjä ja riittävää tukea esimerkiksi lupaprosessien helpottamiseksi.

Sitoutuneiden perhehoitajien avulla yhä useampi ikäihminen voi saada arvokasta hoivaa kodinomaisessa ja turvallisessa ympäristössä.

Tässä asiassa Länsi-Uudenmaan tulisi pyrkiä edelläkävijäksi. Perhekotimalli on jo osoittanut toimivuutensa valtakunnallisesti, ja sen potentiaali odottaa laajempaa hyödyntämistä.

Inhimillisesti toteutetut palvelut rakentavat yhteisön sydämellisyyttä ja tarjoavat ikäihmisille merkityksellisiä päiviä – juuri sellaisia, joita toivomme itsellemme tulevaisuudessa.

HEIDI NORDMAN
Vihdin Keskustan puheenjohtaja

Lähipalvelujen puolesta

Ikääntyneet ihanat hoi,
me lähipalvelut haluamme pelastaa ihan tavallisilla tavoilla
tavallisille kansalaisille kotimaan rakkaan.
Jumppa-Jussit, Martatkin ja koirakaverit sekä seurakunnat
saavat osallistua arkeen
ikäihmisen ja mielenterveyspäihdekuntoutujien.

Me tarvitsemme myös omais- ja läheishoitajat vantterat
sekä vähän nuoremmat sijaisläheisomaishoitajatkin,
jotta jatkossakin kotona omassa
ikääntyä rauhassa saapi ikääntyvä ihminen.

Me tarvitsemme lähipalveluja,
ettei työmatkatkaan liian pitkiksi pääsisi,
jotta vaunuillakin läheisen luona voimme käydä
vaikka vain halin antamassa
vauva-arjessakin nuorten äitien ja isovanhempien uusien ja vanhojen.

Läheiset, naapurit, kylien voimatkin valjastetaan
yhteisön hyväksi säästötalkoissa liian kovissa.
Haluamme pitää Suomenmaan asuttuna,
palvelut parhaat joka niemessä ja notkossa
alueilla kaiken kokoisten kuntien.

MARITTA WASSTRÖM
siuntiolainen sairaanhoitaja, Th YAMK
sote-alan palvelujen johtaminen
Keskustan Uudenmaan piirin varapuheenjohtaja

Lääkehuolto ja apteekkipalvelut on turvattava

Suomalaisten on päästävä terveydenhuollon vastaanotolle kohtuullisella vaivalla ja lääkkeet on saatava kohtuullisella kustannuksella. Keskusta puolustaa tinkimättömästi sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuutta, saavutettavuutta ja laadukkuutta sekä kaupungeissa että maaseudulla.

Kun keskustellaan sosiaali- ja terveyspalveluista, useimmiten unohtuvat lääkehuolto ja apteekkipalvelut. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että apteekkipalvelut ovat jo vuosikymmeniä toimineet pääsääntöisesti hyvin alueellamme.

Asiantuntevat apteekkipalvelut ovat erittäin olennainen osa toimivaa terveydenhuoltoa. Ne varmistavat oikeiden valmisteiden saatavuuden ja tarjoavat asiantuntevaa tukea lääkehoitoon sekä mahdollistavat lääkkeiden turvallisen käytön.

Ikävä kyllä maan hallituksen suunnittelemat muutokset lääkehuoltoon ja niiden vaikutukset herättävät suurta huolta. Hallitus korottaa lääkkeistä maksettavaa arvonlisäveroa ja siten nostaa lääkkeiden hintaa. Nykyinen hallitus tekee näin, vaikka on tiedossa, että päätös osuu kipeimmin heikommassa asemassa oleviin, kuten pitkäaikaissairaisiin ja eläkeläisiin.

Lääkkeiden hintojen nouseminen voi olla suhteellisesti iso kuluerä esimerkiksi eläketulon varassa olevalle henkilölle, joka tarvitsee useita lääkkeitä päivittäin. Lääkkeiden arvonlisävero nousee todella merkittävästi: 10 prosentista 14 prosenttiin. Tätä veronkorotusta Keskusta ei olisi tehnyt.

”Onko meillä varaa menettää toimiva apteekkijärjestelmä, joka on tärkeä lähipalvelu?”

Onneksi meillä on olemassa lääkemaksukatto ja Kela-korvausjärjestelmä. Kela korvaa meille kuluttajille osan reseptilääkkeiden kustannuksista.

Mutta kun lääkkeiden hinnat nousevat, kasvavat myös Kelan ja sitä kautta myös valtion kulut. Hallitus ei kuitenkaan ole osoittamassa Kelalle lisää varoja. Päinvastoin se on kirjannut hallitusohjelmaansa suunnitelman Kelan kustannusten leikkaamiseksi. Tästä yhtälöstä herää väistämättä kysymys: tekeekö hallitus seuraavaksi muutoksia lääkkeiden Kela-korvattavuuteen.

Huolta aiheuttavat myös hallituksen apteekkien toimintaan ajamat muutokset. Keskustan mielestä apteekkien rooli lähipalveluina on turvata turvallinen ja asiantunteva jakeluverkko ja lääkehoito kaikille kansalaisille.

Meillä on kansainvälisesti arvostettu ja kattava apteekkijärjestelmä, joka toimii ihmisten arjessa ja tuo asiantuntevan avun lähelle.

Apteekissa lääkkeiden käyttäjät voivat aina kysyä neuvoja ja varmistaa, että he ymmärtävät lääkkeen käyttöohjeet, yhteisvaikutukset ja mahdolliset haittavaikutukset. Hallitus aikoo kuitenkin nyt vapauttaa lääkemyyntiä ruokakauppoihin. Tämän väistämätön seuraus on, että apteekkien määrä vähenee.

Mielestäni me Länsi-Uudellamaalla tarvitsemme jatkossakin nykyisen kaltaisen apteekkiverkoston. Apteekkien määrää ei ole varaa vähentää sen varjolla, että flunssalääkkeet voisi saada jatkossa ruokakaupasta. Harventunut palveluverkko vaikeuttaisi todennäköisesti merkittävästi etenkin autottomien ja syrjässä asuvien elämää.

Hallitusohjelmaan on kirjattu muutos, joka siirtäisi joitakin itsehoitolääkkeitä päivittäistavarakauppoihin.

Jätin hallitukselle kirjallisen kysymyksen siitä, miten uudistusten myötä lääketurvallisuus aiotaan varmistaa: Miten aiotaan varmistaa, että kaupoista itsehoitolääkkeitä hankkivat ihmiset osaavat valita oikeat lääkkeet, käyttää niitä oikein ja että he ymmärtävät milloin heidän tulisi itsehoidon sijaan hakeutua lääkärin vastaanotolle?

Erityisesti ikäihmiset käyttävät monia lääkkeitä. Apteekin antama lääkeneuvonta on arvokas tuki. Se auttaa sekä lääkkeen valinnassa että ohjeiden tarkastamisessa erityisesti itsehoitolääkkeiden kohdalla.

Ilman apteekin tukea on vaarana, että monet kokevat lääkkeen ottamisen turvallisena, vaikka se saattaa olla haitallinen yhdistelmä muiden käytössä olevien lääkkeiden kanssa. Itsehoitolääkkeiden ja luontaistuotteiden yhteisvaikutukset voivat aiheuttaa vakavia terveysriskejä. Näiden yhteisvaikutusten ymmärtäminen vaatii farmaseuttista osaamista, jota on saatavilla apteekeissa.

Sote-uudistuksen myötä meillä on mahdollisuus kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja niin, että ne ovat entistä vaikuttavampia ja taloudellisesti kestävämpiä. Tämä edellyttää kuitenkin, että lääkehoito pysyy hallittuna kokonaisuutena eikä muutu entistä hajanaisemmaksi, sekavammaksi ja vaikeammin saavutettavaksi.

Hallituksen toimien aiheuttaman hajaannuksen ratkaisuksi hallitus on esittänyt etälääkeneuvontaa. Se ei kuitenkaan ole ratkaisu hallituksen kohta synnyttämään sotkuun. Etälääkevalvonnan käyttöönotto vaatii vielä monien asioiden huomioon ottamista ja parantamista.

Halusin kirjallisella kysymykselläni hallitukselle varmistaa, että jos uusia palveluja otetaan käyttöön, niiden on oltava turvallisia ja saavutettavia kaikille. Erityishuomiota pitää kiinnittää ikääntyneiden ja erityisryhmien huomioimiseen. Etenkin heille henkilökohtainen tuki voi olla korvaamaton apu.

Keskeinen kysymys on, onko meillä varaa menettää toimiva apteekkijärjestelmä, joka on tärkeä lähipalvelu. Kun suuret ikäluokat vanhenevat, ikääntyvien osuus väestöstä kasvaa.

Jatkossa Suomessa tarvitaan nykyistä enemmän palveluja, jotka tarjoavat lääkeneuvontaa ja varmistavat lääkkeiden turvallisuuden.

Lääkehoidon tarkoitus on parantaa terveyttä ja ylläpitää toimintakykyä. Se onnistuu vain, jos ihmiset pääsevät oikeaan aikaan vastaanotolle, saavat oikeat lääkkeet ja osaavat käyttää niitä turvallisesti.

Toivottavasti hallituksessa ymmärretään, ettei pidä korjata sitä, mikä ei ole rikki. Toivon myös, että toimivan ja turvallisen lääkehuollon arvo ymmärretään ajoissa.

EERIKKI VILJANEN
aluevaltuutettu
vihtiläinen kunnanvaltuuston puheenjohtaja
kansanedustaja

Eroon ikäihmisten vajaaravitsemuksesta

Suomessa ikääntyneiden määrä kasvaa ja yhä useampi elää pitkään. Tämä tuo paineita yhteiskunnan rakenteisiin ja palveluihin, jotka tukevat ikääntyneiden hyvinvointia ja kotona asumista.

Olen aluevaltuutettu sekä Lohjan kaupunginvaltuutettu ja omaishoidon neuvottelukunnan asiantuntijajäsen. Olen näissä luottamustehtävissäni nähnyt, miten vajaaravitsemus on jäänyt vähälle huomiolle. Siitä huolimatta, että sillä on suuri merkitys ikääntyneiden terveydelle ja toimintakyvylle.

On aika tuoda keskusteluun kansallinen nollavisio ikääntyneiden vajaaravitsemuksen ehkäisemiseksi. Ruotsissa jopa 30 prosenttia yli 80-vuotiaista on aliravittuja tai vaarassa tulla aliravituksi. Tämä kehitys näkyy myös Suomessa.

”Vajaaravitsemus aiheuttaa merkittävää henkilökohtaista kärsimystä ja heikentää elämänlaatua.”

Vajaaravitsemus aiheuttaa merkittävää henkilökohtaista kärsimystä ja heikentää elämänlaatua, mutta se kuormittaa myös terveydenhuoltoa.

Hyvällä ravitsemuksella voidaan vähentää kaatumisia, sairaalajaksoja ja erilaisten sairauksien riskiä. Samalla terveydenhuollon kustannukset pienenevät.

Kansallinen nollavisio tarkoittaa, että kukaan ikääntynyt ei jää aliravituksi. Tavoitteen toteutuminen edellyttää konkreettisia toimia: parempaa yhteistyötä eri toimijoiden kesken, ravitsemuskoulutusta hoitohenkilöstölle ja säännöllistä ravitsemustilan seurantaa hoitopolun eri vaiheissa. Muutos voidaan toteuttaa ottamalla vajaaravitsemuksen seulonta ja hoito osaksi ikääntyneiden hoitopolkua. Se tukee terveyttä ja vähentää yhteiskunnan kustannuksia arviolta 600 miljoonaa euroa vuosittain.

Toinen kriittinen osa ikääntyneiden kotona asumisen tukemisessa on omaishoito. Länsi-Uudellamaalla 3029 omaishoitajaa mahdollistaa tuhansille ikääntyneille kotona asumisen. Heidän työnsä on korvaamatonta.

Omaishoitajat kohtaavat jatkuvia leikkauksia ja tuen puutetta, mikä vaarantaa heidän jaksamisensa. Jos omaishoito ei saa tarvittavaa tukea, on uhkana, että yhä harvempi pystyy jatkamaan omaishoitajana. Tämän seurauksena laitoshoidon tarve kasvaa ja kustannukset lisääntyvät merkittävästi.

Omaishoidon vahvistaminen ja nollavisio vajaaravitsemuksen ehkäisemiseksi ovat investointeja, joiden avulla voimme varmistaa, että ikääntyneet voivat elää turvallisesti ja arvokkaasti kotona.

Näin voimme rakentaa kestävää yhteiskuntaa, jossa ikääntyminen on turvallinen ja arvokas elämänvaihe, ei kohtuuttomien haasteiden aikaa.

LOTTA PAAKKUNAINEN
aluevaltuutettu
lohjalainen kaupunginvaltuutettu
asiantuntija, sosiopedagoginen tukityö

Vanhuus tuli äidilleni yhtäkkiä

Äitini asui naapurissani 20 vuotta, mutta ei enää. Vanhuus tuli yhtäkkiä, äitini sanoi eräänä epätoivoisena iltana. Samalla minäkin tutustuin vanhuuteen.

Tutustuin siihen, miten vaikeaa on saada diagnoosi sairaudelle, jos se ei ole muistisairaus. Miten vaikeaa iäkkään on itse myöntää, kuinka paljon apua tarvitsee. Miten vaikeaa on saada apua, tukea ja kuntoutusta, jos pystyy useimpina päivinä nousemaan sängystä – edes vähäksi aikaa.

Tutustuin myös siihen, miten kaoottista arki on, kun kotihoidon työntekijät ja lääkärit vaihtuvat tiheästi, miten koti- ja digihoiva eivät riitä, vaikka omaiset kuinka venyisivät ja yrittäisivät. Ja miten hoivakotiin pääsee vasta sitten, kun ambulanssi on soitettu riittävän monta kertaa. Eikä tietokaan kulje, etenkään lääkäreille, vaikka jokainen ymmärtää, että se on ensiarvoisen tärkeää. Ja miten sitä toivoikaan, että vuosien loputon huoli loppuisi, kun äiti vihdoin pääsi hoivakotiin.

Moni asia on yllättänyt. On ollut ilo nähdä, miten moni hoitaja jaksaa edelleen tehdä työtään suurella sydämellä ja osaa kohdata uuden ihmisen kuin vanhan ystävän. Moni myös haluaisi tutustua asiakkaaseensa paremmin, istua kiireettä juttelemassa ja puuhata jotakin arkista yhdessä. Moni yrittää parhaansa ja enemmänkin.

On ollut paljon myös ikäviä yllätyksiä. Viimeisimpänä se, ettei jokaisella sittenkään ole oikeutta hammashoitoon. Kaikissa hoivakodeissa ei ole saatavilla edes suuhygienistin palveluita, vaikka kaikki vanhukset eivät kykene menemään hammaslääkäriin, eivät silloinkaan, kun hampaissa on reikiä tai hammas lohkeaa tai se pitää ottaa pois.

Hammas- ja iensairaudet ovat vakavia sairauksia ja pahimmillaan johtavat menehtymiseen. Ne on hoidettava.

”Moni ikäihminen voisi paremmin, jos pääsisi peruspalveluiden ääreen”

Sote-palveluiden uudistuksessa luvattiin vahvistaa peruspalveluita ja ennaltaehkäisyä. Tämä päämäärä on hävinnyt, ja siihen tulisi ehdottomasti palata. Moni ikäihminenkin voisi paremmin, jos pääsisi peruspalveluiden ääreen, esimerkiksi lääkärin ja hoitajan pakeille silloin, kun tarvitsee.

Toivoa on, kunhan päättäjät heräävät laajemmin tekemään töitä tämän tärkeimmän päämäärän puolesta. Meillä on vain yksi elämä, ja se tulisi saada elää arvokkaasti.

SARI METSÄKIVI
aluevaltuuston varajäsen
vihtiläinen kunnanvaltuutettu
opettaja

Nuotiolla paistettu makkara maistuu Tommi, Seela ja Tuomo Halkosaarelle.

Isovanhempien tuki on erityisen arvokasta lapsiperheille

Isovanhempien rooli lapsiperheiden tukena on merkittävä, vaikka he asuvat kaukana. Meidän perheemme asuu Espoossa, kun taas lapsemme isovanhemmat asuvat 4–5 tunnin ajomatkan päässä Etelä-Pohjanmaalla.

Isovanhempien meille antama tuki on ollut kullanarvoista, vaikka he eivät ole vielä eläkkeellä eikä heidän apunsa ole pitkän välimatkan takia jatkuvaa.

Erityisesti kaupunkialueilla monet lapsiperheet elävät kaukana lähimmäisistään eikä heillä välttämättä ole ketään läheisiä tukemassa arjessa. Pitkä välimatka isovanhempiin ei tee heidän tukeaan tarpeettomaksi. On tärkeää, että perheet löytävät tapoja ylläpitää läheisiä suhteita ja järjestää yhteisiä hetkiä.

Viikonloppuisin ja loma-aikoina, kun suuntaamme kyläilemään Etelä-Pohjanmaalle, isovanhemmat ottavat lapsemme hoidon ilolla vastuulleen. Tämä käytännön tuki mahdollistaa meille vanhempina arvokasta omaa aikaa. Saamme silloin nukkua aamulla pidempään tai käydä esimerkiksi konsertissa.

Isovanhempien sitoutuminen ja joustavuus aikatauluissaan on ollut meille erityisen tärkeää. Arvostamme sitä, että he ovat valmiita järjestämään omaa kalenteriaan tukemaan meitä.

Yhteiset viikonloput isovanhempien kanssa ovat muodostuneet meille tärkeäksi osaksi perheelämää. Usein he huolehtivat lapsemme aamurutiineista, jolloin saamme nauttia aamupalan rauhassa. He myös haluavat usein lukea lapsellemme iltasatuja ja laittaa hänet nukkumaan. Tämä luo lapsellemme vahvan ja lämpimän yhteyden isovanhempiin, mikä olisi mahdotonta, jos vain kävisimme heidän luonaan nopeasti.

Kesällä koimme erityisen haastavan tilanteen, koska meillä oli työpaikkaa vaihtaneen vaimoni kanssa vain pari viikkoa yhteistä lomaa. Lapsemme päiväkoti oli kiinni kuukauden, eivätkä loput lomapäivät riittäneet täyttämään hoitotarvetta.

Onneksi vaimoni vanhemmat järjestivät lomansa niin, että he pystyivät ottamaan lapsen mukaansa maalle viikoksi. Tämä mahdollisti lapsellemme ikimuistoisen kesäloman heidän kanssaan ja helpotti meitä vanhempia.

Isovanhempien tuki on siis käytännönläheistä, ja se pitää meidän perheemme tiiviimpänä. Suunnittelemme yhteisiä hetkiä usein jopa kuukausia tai puoli vuotta etukäteen. Tämä etukäteen suunnittelu tuo varmuutta arkeemme, ja voimme nauttia sekä työ- että vapaa-ajasta tasapainoisemmin.

Nykyisin perheiden muualta saama tuki on kuitenkin uhattuna, sillä monilta järjestöiltä leikataan avustuksia.

Olemme itse käyttäneet paljon Mannerheimin lastensuojeluliiton (MLL) lastenhoitopalvelua hyväksemme kaikissa arkisissa ja spontaaneimmissa lasten hoidon tarpeissa. Meille se on ollut tärkeä apu.

Nyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen avustusten leikkausten vuoksi MLL joutuu lopettamaan lastenhoitopalvelun järjestämisen alueellamme. Vaikka lastenhoito ei ole ollut ilmaista, se on tarjonnut joustavia keikkaluonteisia työmahdollisuuksia niille lastenhoitajille, jotka tarvitsevat työtä.

Hyvinvointialueen avustuksilla on MLL on kattanut järjestelmän ylläpidon ja lastenhoitajien koulutuksen ja perheet ovat maksaneet hoitajille varsinaisen palkan. Suhteellisen pienellä avustuksella on saatu huomattava kerrannaisvaikutus aikaiseksi.

Nyt nämä leikkaukset vaarantavat monen perheen mahdollisuuksia saada tarvittavaa tukea ja vievät esimerkiksi nuorilta mahdollisuuden keikkatöihin.

Isovanhempien tuki on kuitenkin enemmän kuin vain lastenhoitoa. Se on yhteisten hetkien jakamista ja sukupolvien välistä sidettä.

Uskon, että tämä yhdessäolo pitää perhesuhteet vahvoina ja tärkeinä, vaikka aikataulut ja etäisyys toisinaan haastavatkin meitä.

TOMMI HALKOSAARI
hyvinvointialueen
tarkastuslautakunnan jäsen
Espoon kaupunginvaltuutettu

Keskustan aluevaltuustoryhmän yhteystiedot

Marjut Frantsi-Lankia
Kirkkonummi
Keskustan aluevaltuustoryhmän puheenjohtaja
aluevaltuutettu
marjut.frantsi-lankia@luvn.fi

Eerikki Viljanen
Vihti
aluevaltuutettu
kansanedustaja
eerikki.viljanen@eduskunta.fi

Lotta Paakkunainen
Lohja
aluevaltuutettu
tulevaisuus- ja kehittämislautakunnan jäsen
lotta.paakkunainen@luvn.fi

Katriina Rauanmaa
Vihti
aluevaltuuston varajäsen
katriinarauanmaa@outlook.com

Sari Metsäkivi
Vihti
aluevaltuuston varajäsen
sari.metsakivi@vihti.fi

Mia Sundström
Karkkila
aluevaltuuston varajäsen
mija.sundstrom@gmail.com

Tommi Halkosaari
Espoo
tarkastuslautakunnan jäsen
tommi@halkosaari.com

Pasi Saario
Vihti
tarkastuslautakunnan varajäsen
pasi.saario@vihti.fi

– – –

Maritta Wasström
Siuntio
Keskustan Uudenmaan piirin varapuheenjohtaja
maritta.wasstrom@gmail.com

Taina Ketvel
poliittinen sihteeri
040 849 2423
taina.ketvel@keskusta.fi

Uudenmaan Keskusta
044 200 6888
uusimaa@keskusta.fi

Yhteystietoja hyvinvointipalveluihin

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen neuvontanumero 029 151 2000

Soita missä tahansa sosiaali- tai terveysasiassa.

Yleinen hätänumero 112

Terveysasemien asiointi

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella terveysasemilla on kuntakohtaiset puhelinnumerot. Ne löydät osoitteesta: *https://www.luvn.fi/fi/palvelut/terveyspalvelut*

Sähköisen asioinnin linkit ja ohjeistuksen löydät osoitteesta: *https://www.luvn.fi/fi/digihyvinvointi*

Kiireellinen hoito

Soita hoidon tarpeen arvioimiseksi Päivystysapuun 116 117, avoinna 24 h.

Numerossa annetaan neuvonta ja ohjaus kiireellisissä terveysongelmissa, jotka eivät ole hätätilanteita. Päivystysapuun otetaan yhteyttä ennen päivystykseen hakeutumista.

Henkeä uhkaavat tilanteet ovat esimerkiksi kova rintakipu, äkillinen hengitysvaikeus, tajuttomuus, halvausoireet, ja kouristelu, murtumat, vammat: **Soita aina 112**.

Aukioloaikojen ulkopuolella hakeudu hoitoon vain, jos vaivasi edellyttää välitöntä arviota ja hoitoa, eikä niitä voida siirtää tuottamatta lisähankaluuksia.

Hätä- tai kriisitilanteissa tarvittavat tärkeät numerot löydät osoitteesta: *https://www.luvn.fi/fi/palvelut/hata-tai-kriisitilanteessa*

Suun terveydenhoito

Suun terveydenhoidon yhteystiedot ja ohjeet löytyvät osoitteesta: *https://www.luvn.fi/fi/palvelut/terveyspalvelut/suun-terveydenhuolto*

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Mielenterveyspalveluiden palvelupolkuun puhelinnumerot ja ohjeet löydät: *https://www.luvn.fi/fi/palvelut/terveyspalvelut/mielenterveys-ja-paihdepalvelut*

Työikäisten neuvonta ja ohjaus

Aikuissosiaalityön palvelut ja kuntakohtaiset puhelinnumerot löytyvät osoitteesta: *https://www.luvn.fi/fi/palvelut/aikuissosiaalityo*

Lapsiperheet

Lapsiperheille tarkoitetut sosiaalipalvelujen kuntakohtaiset yhteystiedot löytyvät osoitteesta: *https://www.luvn.fi/fi/palvelut/perhekeskus/lapsiperheiden-sosiaalipalvelut*

Ikäihmisten neuvonta ja ohjaus

Länsi-Uudenmaan Seniori-info 029 1512 270

Sähköposti: *seniori-info@luvn.fi*. Merkitse viestisi otsikkoon paikkakunta, jota asiasi koskee.

Huomioithan ettei Seniori-infosta voi varata aikoja terveysasemalle tai muihin terveyspalveluihin.

Lisätietoja ikääntyneiden palveluista ja yhteydenottotavoista: *https://www.luvn.fi/fi/elamanvaiheet/ikaantyneille*

Tiedot koostettu marraskuussa 2024.
Muutokset mahdollisia.
Lähde: LUVN

Ikäihmisten hoitoon on panostettava

Yhä useampi ikääntynyt asuu kotonaan liian kauan. Apua on saatavilla vain vähän, lapset asuvat kaukana ja ystävät ovat samassa jamassa tai heitä ei enää ole.

80-vuotias tätini hoitaa omaishoitajana vielä vanhempaa puolisoaan. Hän yritti saada apua, mutta ei saanut. Tein hänestä ammattihenkilönä huoli-ilmoituksen, jolloin kotihoidon kanssa saimme sovittua joitakin käyntejä viikossa.

Tädillä on itsellään selkäsairaus, verenpainetauti ja muita iän mukanaan tuomia sairauksia. Kehon rakenteeltaan hän on hauras.

Puoliso käy tarpeillaan missä sattuu ja lakanat on yökastelun vuoksi vaihdettava joka aamu. Puoliso riisuu aamuyön tunteina tätini nukkuessa kaikki käytössä olevat suojat pois. Viime aikoina kuvioihin tullut hetkittäinen väkivaltainen käytös.

Omaisia ei asu lähellä ja ambulanssi tai poliisi tulevat 20 minuutin matkan päästä. Olo on turvaton.

Isoäitini asui kotona 95-vuotiaaksi. Hän sai lyhytaikaisia hoitojaksoja asumispalveluissa, mutta hän oli liian hyväkuntoinen jatkuvan hoivan piiriin. Kyllä, fyysisesti olikin ja muistikin pelasi pääosin.

Toisinaan hän oli harhainen. Suurin haaste kotona asumisessa olivat pelkotilat ja yksinäisyys. Minä asun yli kahden sadan kilometrin päässä hänestä.

Tässä vain kaksi esimerkkiä tosielämästä. Omassa kodissa asuminen on arvo kysymys. On hienoa, jos sitä voidaan tukea mahdollisimman pitkään. Kun kotona asuminen ei enää ole vaihtoehto, hoivan piiriin olisi päästävä kaikkien sitä tarvitsevien. Mieluiten lähelle omaisia.

TAINA KETVEL
Keskustan aluevaltuustoryhmän
poliittinen sihteeri
lähihoitaja